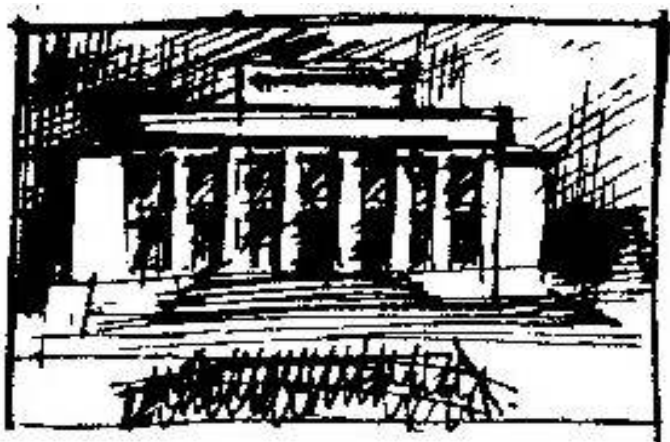

Z P R A V O D A J

Spolek přátel
Národního divadla Brno

www.spndb.cz

Vážení a milí členové Spolku přátel opery, baletu a činohry
a příznivci opery, baletu a činohry,

vstupujeme už do druhého měsíce divadelní sezony. Uplynulý rok 2020 a řada měsíců roku 2021 dokázala s pojmem „sezona“ pořádně zahýbat. Tradiční interval měsíců od září do června se musel už dvakrát pro veřejné kulturní akce kondenzovat do letních měsíců – jakési doplňkové nebo přesunuté či náhradní sezony. Naším největším společným přáním jistě je, aby „normální“ sezona bez komplikací mohla pokračovat a hudební život se vrátil v plné síle do svých obvyklých kolejí.

V loňském roce se pro zhoršenou epidemickou situaci neuskutečnila avizovaná beseda se šéfem Mahenovy činohry panem Milanem Šotkem

Nyní vás můžeme pozvat na besedu s Milanem Šotkem

6. října 2021 v 17 hod. v Mozartově sále divadla Reduta

Upozorňujeme na nezbytnost dodržení protiepidemických opatření, která platí pro návštěvu všech scén Národního divadla Brno. Nezapomeňte proto na ochranu dýchacích cest a doklady o bezinfekčnosti.

4. října 2021 v divadle Reduta ve světové premiéře
Komorní hudební večer.

Kdo byl Jiří Mahen? Proč se po něm v Brně jmenuje knihovna, divadlo, ulice, socha, stráž, společnost i rybářský klub? Jak to, že stále není obecně tolik známý jako jiní jeho současníci? V pořadu nazvaném Mahenova Reduta naleznete odpovědi nejen na tyto otázky. Aby vzdali poctu dramatikovi, dramaturgovi, knihovníkovi i iniciátoru kulturního dění, těsně spojenému s Brnem, zhudebnilo pro tento pořad několik významných skladatelů – Mario Buzzi, Zdeněk Král, David Rotter, David Smečka, Miloš Štědroň, Miloš Orson Štědroň – 14 básní a balad Jiřího Mahena. V komorním hudebním večeru

se v rolích zpěváků představí členové činoherního souboru – Hana Tomáš Briešťanská, Tereza Richtrová, Isabela Smečková Bencová, Jana Štvrtecká, Vojtěch Blahuta, Tomáš David, Jakub Svojanovský a Pavel Čeněk Vaculík, kteří předvedou svůj interpretační um v režii Hany Mikoláškové. Na jevišti divadla Reduta se tak zachvějí teskné struny existenčních básní Jiřího Mahena v soudobém provedení.

V divadle Reduta ve dnech 7. 10 a 7. 11. 2021, vždy od 20:30 hod.

můžete navštívit cyklus scénických čtení s Lukášem Hejlíkem, *LiStOVáNi.cz: Švejk 2021* (Jaroslav Hašek). S čím jiným vyrazit na turné po rozvolnění a téměř roce a půl izolace, než právě se stále aktuálnější Švejkem a jeho osudy. Ne, že by měl Alan Novotný v hlavní roli na sobě červený svetr s logem „v krizi vás ochráníme“, ale rozhodně se těšte, že se v tom současné Česko a naše společnost dozajista promítne. A bude to docela nálož. Haškovo veledílo mělo v roce 2021 velké výročí a *LiStOVáNi* s tímto nadčasovým tématem vyráží znovu na cesty. A nudit vás rozhodně chtít nebude!

21. 10. 2021 v 10 hodin v divadle Reduta –

veřejná generálka *Ohnivá země Václava Štecha*. Vstupné 100,- 120,- 150 Kč.

Zprávy výboru:

Výborové schůze se konají opět pravidelně každou první středu v měsíci v Divadle Reduta. Tam také můžete stále platit členské příspěvky a podávat nové přihlášky, a to v době 15,30 – 17,00 hod. v šatně pro diváky.

V rubrice „Nabídky, informace“ uvádíme, která opatření je potřeba při účasti na představení NdB respektovat. Seznamte se s nimi, aby návštěva divadla byla bez problémů. **Výbor SPNdb upozorňuje, že uvedená pravidla platí i pro naše akce, zejména besedy. Děkujeme všem našim členům za pochopení a dodržování opatření.**

Naši jubilanti v říjnu (kulaté a půlkulaté narozeniny)

Stanislav Jansa	Zdeněk Žihla	Michaela Valoušková
Olga Linkovová	Blanka Švédová	Alena Hubáčková
Ludmila Hartmann	Eva Vítová	Eva Šimečková
Zdeňka Černá		Alena Polachová

Vážení jubilanti, členové výboru SPNdb Vám k narozeninám přejí pevné zdraví, štěstí, lásku, spokojenost, hodně radostí, málo starostí, klidné dny.

Premiéry v říjnu

Opera:

Benjamin Britten: *Peter Grimes* – **9. 10. 2021** v Janáčkově divadle. Libreto: Montagu Slater podle básně George Crabbeho. Nastudováno v anglickém originále s českými, anglickými a německými titulkami. Dirigent Marko Ivanovič, režie a scéna David Radok. Anglický básník G. Crabbe i skladatel B. Britten milovali moře. Oba vyrůstali na pobřeží Suffolku a osudy lidí z rybářských osad se staly inspirací pro operu *Peter Grimes*. Zachytil v ní nejen život městečka a jeho různorodé společenstvo, ale především své milované moře, s nímž je hlavní hrdina spjat na život a na smrt. Tento rybář se marně snaží změnit svůj život, ale neustále naráží díky své povaze na odmítání ostatních obyvatel rybářské vesničky. Situaci zhorší smrt jeho učedníka, nad níž se vznáší řada otázek. Byla to nehoda nebo má na ní Grimes podíl? Většina lidí v nevinu Grimese nevěří a nešťastná smrt dalšího učedníka vede k nevyhnutelné tragédii. Brittenova opera měla svou československou premiéru právě v Brně v červnu 1947 – teď se vrací po téměř 75 letech. V titulní roli se představí švédský tenorista Joachim Bäckström.

Činohra:4. 10. 2021: *Mahenova Reduta*15. 10. 2021: *Kočár do Vídně – premiéra*21. 10. 2021: *Ohnivá země Václava Štecha* – veřejná generálka22. 10. 2021: *Ohnivá země Václava Štecha* – premiéra**Divadelní jubilea, vzpomínky – říjen**

☞ 2. 10. 1931 se narodil basista Richard Novák. Absolvent brněnské konzervatoře (u J. Wootha) první angažmá nastoupil v Ostravě (1954 – 61). Pak přešel do Brna, kde prožil zbytek své dlouhé a bohaté pěvecké kariéry. Má krásný, plný bas ovládaný s dokonalou technikou a mimořádnou muzikálností. Rozsáhlá je i jeho činnost koncertní. Zpíval v mnoha zemích Evropy i v Japonsku. Z rolí: Julius Caesar (Händel), Bajazet (Myslivečkův Tamerlán), Hans Sachs, Filip II., Fiesco, Procida, Ramfis, Kecal, Mumlal, Rarach, Boris Godunov, Revírník... Jeho hlas je zachycen na kompletech *Prodané nevěsty*, *Čerta a Káči*, *Rusalky*, *Řeckých pašijí*, *Lišky Bystroušky*. Nahrál i výběr Schubertových písní.

☞ 7. 10. 1931 se narodil tenorista Vladimír Krejčík (†21. 8. 2013). Absolvent průmyslové školy byl po vojenské službě angažován do sboru Smetanova divadla v Praze. Zároveň soukromě studoval zpěv. Od r. 1958 byl sólistou liberecké opery (Jeník, Vítek, Rehtor). V r. 1960 odešel do Brna, kde vytvořil úctyhodnou galerii stylově různorodých postav. Vzhledem k hlasovým předpokladům byl nejúspěšnější v rolích Mozartových (Fernando, Tamino, Don Ottavio), zpíval však i Lenského, Cavaradossiho, Pelléa, Števu, Michálka, Tichona... Hostoval v mnoha evropských operních domech i v koncertních sálech. Má bohatou diskografii, zejména spolupracoval na janáčkovských snímcích firmy DECCA.

☞ 9. 10. 1926 zemřel barytonista Emil Burian (*12. 12. 1876). Bratr tenoristy Karla Buriana a otec skladatele, spisovatele, režiséra, herce, zpěváka, organizátora Emila Františka Buriana. Absolvoval Pivodovu pěveckou školu. Uměleckou dráhu začal v operetě, ze které odešel do brněnského ND (1896 – 98), kde zpíval Jeleckého, Masetta, hraběte Lunu, Silvia, Tomše. Od r. 1902 působil v Plzni a zpíval tam např. Eugena Oněgina, Wolframa, Kalinu – tedy party, které výborně odpovídaly jeho lyrickému barytonu. Od r. 1900 zpíval v Záhřebu, ale usiloval o angažmá v ND Praha. Když neuspěl, přijal angažmá ve Freiburgu (1904 – 06), kde slavil úspěchy jako Telramund, oceněn byl i jeho Figaro (*Lazebník sevillský*). Od r. 1906 byl konečně angažován v ND, kde působil (se dvěma přestávkami pro maličerné spory) až do nešťastného úrazu na jevišti. Ačkoliv v ND zůstával dlouho ve stínu Bohumila Benoniho, patřil k prvním velkým tvůrcům české moderní operní interpretace. Měl pozoruhodně široký výrazový rejstřík a ke svým úkolům přistupoval nesmírně zodpovědně. Uplatnil se proto nejen v obdivovaných kreacích wagnerovských, ale i v českých rolích klasických i moderních (král Vladislav, Revírník, Adam v opeře jeho syna *Před slunce východem*). Vzhledem ke své skvělé muzikálnosti a vzorné výslovnosti se stal také znamenitým interpretem literatury písňové (např. Dvořákových *Biblických písní*, *Písní o mrtvých dětech* G. Mahlera aj.).

☞ 12. 10. 1931 se narodila sopranistka Marcela Machotková. Absolventka pražské konzervatoře získala první angažmá v r. 1960 v Liberci a už tam nastudovala role, které se pak staly jejími rolemi životními (Mařenka, Vendulka, Rusalka). Po jedné sezoně v Plzni (1965/66) se stala sólistkou pražského ND. Naše první scéna v ní získala půvabnou představitelku pro role českého repertoáru. Její pěkně zabarvený mladodramatický soprán se vyznačoval vysokou kultivovaností, hudebností a příkladnou vokalizací. Z jejích četných rolí je třeba uvést Libuši, Taťanu, obě Verdiho Amelie, Arabellu, Mimi atd. Často hostovala v zahraničí, hodně se věnovala činnosti koncertní. Má řadu rozhlasových i gramofonových nahrávek.

☞ 18. 10. 1891 se narodil skladatel Václav Kálík (†18. 11. 1951). Na UK vystudoval dějepis, dějiny umění a hudební vědu, na pražské konzervatoři skladbu u V. Nováka a mistrovskou školu J. Suka. Působil převážně jako sbormistr. Řadu děl vytvořil pro pěvecká tělesa. Opery: *Jarní jitro*, *Lásky div*, *Posvěcené mládí*.

☞ 20. 10. 1901 se narodila sopranistka Valérie Kvapilová (†2. 8. 1985). Zpěv studovala na brněnské konzervatoři, v hudební teorii byla žačkou L. Janáčka. Později se pěvecky zdokonalovala ve Vídni a Miláně. V l. 1926 – 31 působila v Ostravě, poté až do r. 1938 vystupovala téměř výhradně koncertně. Téhož roku byla angažována do plzeňské opery a stala se jednou z nejvýznamnějších sopranistek v historii této scény. Z rolí: *Milada*, *Jenůfa* i *Kostelnička*, *Tosca*, *Butterfly*, *Minnie* (první v Čechách), *Libuše*, *Krasava*, *Turandot*, *Armida*, *Eva*...

☞ 21. 10. 1921 se narodil skladatel, dirigent a muzikolog Jarmil Burghauser (†19. 2. 1997). Žák J. Křičky a O. Jeremiáše vystudoval muzikologii na filozofické fakultě UK v Praze. Působil jako lektor AMU a sbormistr a dirigent ND (1946 – 53). Editor děl Dvořákových a Fibichových. Opery: *Alladina a Palomid*, *Lakomec*, *Karolinka a lhář*, *Most*.

☞ 22. 10. 1866 se narodila mezzosopranistka Věra Pivoňková (vl. Jménem Veruna Loosová). Absolventka Pivodovy školy svoji uměleckou dráhu začala u Švandovy společnosti, v letech 1887 – 93 a 1900 – 12 působila v Brně, 1894 – 1900 v Plzni, 1912 – 28 v ND Praha. Zpívala sice *Carmen* i *Amneris*, ale její doménou byl klasický český repertoár: *Panna Róza*, *Martinka* (jen v ND 135x), *Ježibaba*, *Ludmila*... Zemřela 13. 7. 1939.

☞ 26. 10. 1931 zemřel tenorista Josef Branžovský (*14. 1. 1865). Absolvent instrumentálního oddělení pražské konzervatoře zpěv studoval v Lukesově škole a v Miláně. Působil na operních scénách v Čechách, na Moravě i v zahraničí. Operní činnost uzavřel jako hrdinný tenor plzeňské opery (1902 – 03). Po ukončení kariéry si v Plzni otevřel pěveckou školu a byl sbormistrem sboru Smetana.

☞ 27. 10. 1931 zemřel skladatel a dirigent Ludvík Vítězslav Čelanský (*17. 7. 1870). Absolvent pražské konzervatoře byl od r. 1895 kapelníkem plzeňské opery, poté dirigentem ve Lvově. V r. 1901 stál u zrodu České filharmonie. Pak působil v Krakově a Kyjevě. Po návratu do vlasti zřídil operu u Vinohradského divadla. Od r. 1909 působil jako dirigent ve Francii, posléze v ČF. Byl mimořádně nadaným umělcem, jeho kariéru však komplikovala nestálá bohémská povaha. Složil operu *Kamila* (1897).

☞ 30. 10. 1971 zemřel skladatel Osvald Chlubna (*22. 7. 1893). Absolvoval brněnskou varhannickou školu (mj. žák L. Janáčka), v l. 1919 – 35 učil na konzervatoři, později působil jako pedagog JAMU. Opery: *Pomsta Catullova*, *Ňura*, *V den počátku*, *Freje pána z Heslova*, *Jiří z Kunštátu a Poděbrad*, *Kolébka*.

☞ 30. 10. 1921 se narodil basista Rudolf Asmus (†13. 2. 2000). V hudební škole se učil hrát na klavír, zpíval v dětském sboru. Po maturitě studoval zpěv soukromě. Od r. 1941 přijal angažmá ve sboru ostravské opery a zároveň hrál v činohře i operetě. Pod vedením dirigenta J. Vogla nastudoval velké role (*Ramfis*, *Matouš*, *Kašpar*, *Malina*, *Vodník* atd.). Zároveň se zdokonaloval ve zpěvu. V r. 1945 získal angažmá v Brně a stal se jedním z nejobsazovanějších a nejperspektivnějších umělců tamního souboru. Zpíval zde Palouckého, žaláříka Beneše a další, především roli životní – Janáčková Revírníka. Největšího úspěchu v Brně dosáhl svým Borisem Godunovem v nastudování Z. Chalabaly (1951). Jako Boris a Kecal hostoval v pražském ND, kam byl v r. 1953 angažován. Uplatnil se v komických rolích (*Purkrabí*, *Leporello*, *Papageno*...). V roli Revírníka se proslavil v Komické opeře Berlín, kde od r. 1957 hostoval a v r. 1960 byl angažován. Vytvořil zde mistrovské příklady moderní interpretace (d'ábelská čtyřrole v *Hoffmannových povídkách*) a uplatnil se i jako režisér.

☞ 30. 10. 2006 zemřel skladatel Josef Boháč (*25. 3. 1929). Absolvent JAMU, žák V. Petrželky, pracoval jako šéfredaktor hudebního vysílání ČT v Praze. 1968 – 71 ředitel vydavatelství Panton, mís-

topředseda výboru Pražského jara, tajemník Svazu čs. skladatelů. Opery: Námluvy, Goya, Zvířátka a Petrovští, Zlatá svatba, Rumcajs, Utajené slzy.

Osobnosti světové hudby – říjen

♫ 11. 10. 1896 zemřel rakouský skladatel a varhaník Anton Bruckner (*4. 9. 1824). V mládí se učil hrát na klavír, varhany a housle. Nastoupil jako učitel v obci blízko českých hranic. Od r. 1848 byl varhaníkem v klášteře sv. Floriána, v r. 1856 se stal dómským varhaníkem v Linci, kde začal svou skladatelskou dráhu. Od r. 1868 vyučoval na vídeňské konzervatoři kontrapunkt a varhanní hru. Brucknerovy symfonie jsou mimořádně rozsáhlé skladby plné patosu a mohutných konstrukcí, ale zároveň citových zpovědí. Až jeho 7. *symfonie* (1884) přinesla skladatelovi uznání. Svou 9. *symfonií* už nedokončil. V r. 1883 kolaudoval nové varhany v pražském Rudolfinu.

♫ 16. 10. 1916 se narodil ruský klavírista Emil Gilels. Hře na klavír se učil od 5 let, v osmi letech byl přijat na oděskou střední hudební školu, v r. 1935 absolvoval konzervatoř v Oděse a další 3 roky studoval na moskevské konzervatoři. Na mezinárodní soutěži ve Vídni (1936) se umístil jako druhý, v r. 1938 v Bruselu zvítězil. Od r. 1938 učil na moskevské konzervatoři. Byl počítán k největším světovým pianistům. Zvláště byla oceněna jeho interpretace děl Beethovena, Schuberta a Schumanna. V Praze vystoupil mnohokrát od r. 1948 do r. 1973. Zemřel 14. 10. 1985.

♫ 17. 10. 1966 zemřel německý operní režisér a scénický architekt Wieland Wagner (*5. 1. 1917). Syn Siegfrieda Wagnera (1869 – 1930) a vnuk Richarda Wagnera studoval malířství a hudbu. Od r. 1943 se podílel na představeních bayreuthského festivalu. V r. 1951 převzal spolu s bratrem Wolfgangem vedení her. V jeho pojetí byly Wagnerovy opery inscenovány vysoce stylizovaně jako díla symbolická.

♫ 19. 10. 1916 se narodil švédský skladatel Karl – Birger Blomdahl (†14. 6. 1968). Studoval ve Stockholmu, ve Francii a Itálii. V 60. letech 20. století učil na vysoké hudební škole ve Stockholmu, od r. 1965 vedl hudební oddělení švédského rozhlasu. Jeho skladatelský vývoj sledoval současné evropské tendence a vedl k dodekafonii a elektronice. Dobovou senzací byla „kosmická opera“ *Aniara* (1956).

♫ 21. 10. 1921 se narodil anglický skladatel a trumpetista Malcolm Arnold. Studoval na královské hudební akademii v Londýně, stal se 1. sólotrumpetistou londýnského Filharmonického orchestru. Později se věnoval výhradně kompozici. Složil opery, koncerty, symfonie, balety, hudbu k filmům, proslul i parodistickými hudebními hříčkami. Zemřel 23. 9. 2006.

♫ 22. 10. 1891 se v Josefodolu u Jablonce narodil německý skladatel Fidelio Finke (†12. 6. 1968). Pocházel z rozvětvené hudebnické rodiny. Byl žákem V. Nováka na pražské konzervatoři, kde sám v l. 1915 – 1920 učil. Poté byl jmenován inspektorem německých hudebních škol v Československu a profesorem skladby i ředitelem nově zřízené Německé akademie hudby v Praze. V r. 1946 se stal rektorem hudební a divadelní akademie v Drážďanech, 1951 – 59 vyučoval skladbu na lipské vysoké hudební škole. Napsal několik oper, 8 orchestrálních suit, mnoho komorní hudby, sborů, písní a klavírních skladeb.

♫ 23. 10. 1801 se narodil německý skladatel, tenorista a kapelník Gustav Albert Lortzing (†21. 1. 1851). Hudební talent zdědil po matce francouzského původu, která stejně jako otec provozovala amatérské divadlo. Když otcova obchodní činnost ztroskotala, stali se z rodičů profesionální herci – putovali od města k městu. Lortzing zůstal v hudbě autodidakt, zato v divadle prošel od dětských rolí přes milovnické (v činohře i opeře) až po místo kapelníka (Lipsko, Vídeň, Berlín) a skladatele. Rozvinul tradice německé komické opery a singspielu. Z díla: *Ali Paša*, *Scény z Mozartova života*, *Dva střelci*, *Car a tesař*, *Kamaro aneb Hon na ryby*, *Hans Sachs*, *Casanova*, *Pytlák*, *Undina*, *Zbrojář*, *U velkoadmirála*, *Regina*, *Rolandův panoš*, *Zkouška na operu*.

♫ 24. 10. 1811 se narodil německý skladatel, dirigent a klavírista Ferdinand Hiller (†10. 5. 1885). Už v 10 letech veřejně vystupoval jako klavírista. Jako dirigent žil střídavě v Lipsku (řídil koncerty Gewandhausorchestru), v Itálii, Petrohradě, Londýně, v l. 1850 – 84 byl ředitelem konzervatoře v Kolíně n. Rýnem, kterou založil. Složil 6 oper. Jeho oratorium *Zničení Jeruzaléma* bylo několikrát hráno v Praze.

♫ 24. 10. 1936 se narodil německý skladatel Rainer Kunad. Po absolutoriu drážďanské konzervatoře studoval na vysoké hudební škole v Lipsku. Silně poután divadlem napsal už v 16 letech operu o Eulenspieglovi. V l. 1960 – 75 byl dirigentem drážďanské činohry. Od r. 1975 učil na vysoké hudební škole v Drážďanech. Zpočátku na něho měla značný vliv tvorba Orffova. V r. 1965 byly provedeny jeho malé opery *Bill Brook* a *Old Fritz*, komická opera s moralistní tendencí, *Mistr Pleticha* (1968), *Sabellicus* (1974), „opera pro činoherce“ *Litevské klavíry* (1977), dodekafonní opera *Vincent* o malíři Goghovi (1976). Kunad je dále autorem koncertů, baletní komedie *Baron Prášil* (1978), malého parodistického „oratoria“ *Postila – kýč, 2 symfonií* aj.

Co chybělo v minulých Zpravodajích

✂ Dirigent Jakub Hruša oslavil 40. narozeniny (23. 7.) ve společnosti Bamberských symfoniků, kde zastává pozici šéfdirigenta. S německým orchestrem o den později přednesl open – air koncert k 75. výročí jeho založení.

✂ 29. 9. 2021 oslavil umělecký šéf baletního souboru ND Brno Mário Radačovský „abrahámoviny“. Výbor SPNdB si dovilil popřát i vašim jménem jubilantovi hodně uměleckých úspěchů a životních radostí.

✂ 7. 9. 2021 zemřel Mojmir Weimann (*12. 11. 1943). Absolvent FF MU v Brně (angličtina, ruština, divadelní věda) působil v Opavě, Ostravě (dramaturg, šéf operety), v Karlíně, opakovaně v Ostravě jako šéf opery, poté ředitel divadla J. K. Tyla v Plzni. V l. 1996 – 2002 byl ředitelem ND Brno. Psal o dějinách a osobnostech brněnského divadla.

✂ 22. 8. 2021 zemřel brněnský rodák - moderátor, kapelník, režisér Eduard Hrušeš (*27. 12. 1936).

✂ 27. 8. 2021 zemřela divadelní, filmová a televizní herečka Zdenka Procházková (*4. 4. 1926).

✂ 30. 8. 2021 uvedl do Síně slávy ND Praha ředitel ND Jan Burian člena činoherního souboru ND, televizního a filmového herce Františka Němce.

✂ 16. 6. 2021 zemřela významná osobnost v oblasti regionální hudební historie, přední plzeňská pedagožka a kritička Vlasta Borůvková (*6. 1. 1931). Trvale spolupracovala s denním tiskem i odbornými časopisy. Ve svých veřejných vystoupeních vždy upozorňovala na hodnoty, jimiž česká hudba přispívá do světového kulturního fondu, a to bez falešné sentimentality, pocitu malosti či naopak přeceňování.

✂ 29. 5. 2021 zemřel hudebník a organolog PhDr. Bohuslav Čížek, CSc. (*29. 10. 1940). Většinu svého života zasvětil dokumentaci a studiu klávesových strunných nástrojů.

✂ Dne 15. června 2021 zemřel člen operního sboru NdB, herec a malíř Jiří Bakala (*26. 4. 1938). Za svou dlouholetou uměleckou činnost byl vyznamenán cenou Senior Prix 2013. Kromě divadelního povolání se celý život věnoval výtvarnému umění (vystudoval uměleckoprůmyslovou školu). Rád kreslil veduty měst – kresby často vydávaly brněnské noviny. Byl žádaným spolupracovníkem muzea – detailně dokumentoval archeologické nálezy. Během života uspořádal mnoho samostatných výstav.

✂ 7. 7. 1966 se narodil bývalý sólista Janáčkovy opery – běloruský tenorista Ivan Choupenitch.

Z domova

🏰 Po ostrém startu sezony premiérou *Stabat Mater* uvedl Balet NdB blok představení nejoblíbenějšího klasického titulu *Labutí jezero*. Inscenován je v choreografii Roberta Strajnera podle původní koncepce Mariuse Petipy a Lva Ivanova. Inscenace je stálíci repertoáru, magnetem pro milovníky baletního umění i baletem dosud nepolíbené diváky. Pro zářijová představení byl připraven mimořádný bonus – výjimečný host – hvězda Královského baletu v Londýně Vadim Muntagirov, který se 18. a 19. září představil v roli prince Siegfrieda.

🏰 V září jsme si připomněli 180 let od narození Antonína Dvořáka. Při této příležitosti se operní soubor NdB vydal na Hudební festival A. Dvořáka Příbram, kde 8. září, v den skladatelových narozenin, zaznělo koncertní provedení jeho nejslavnější opery *Rusalka* v podání Pavly Vykopalové, Petera Bergera, Václavy Krejčí Houskové, Jiřího Sulženka a dalších pod taktovkou Jakuba Kleckera.

🏰 Nejstarší brněnský vodojem od Žlutým kopcem se v posledních červnových dnech stal dějištěm natáčení nového videa Baletu NdB. Po loňském úspěšném *Baletišti* tak vzniká další video k nové sezoně 2021/22 a zároveň i další videoformát s „artovými“ ambicemi. Tanečníci i štáb byli vystaveni vlhku a tvrdým teplotním podmínkám, které si naštěstí nevybraly daň v podobě úrazů. Výsledek úsilí budete moci brzy vidět na sociálních sítích.

🏰 *Idomeneus* Rolanda Schimmelpfenninga, inscenace, kterou letos Činohra NdB vyslala do boje o Cenu Josefa Balvína, byla vybrána rovněž do programu plzeňského mezinárodního festivalu Divadlo. 18. 9. 2021 se varianty Idomeneova příběhu, které jsou obvykle k vidění v divadle Reduta, představily na velké scéně Divadla Josefa Kajetána Tyla v Plzni. Inscenace režírovaná Štěpánem Páclm se tak na programu festivalu zařadila po bok významných divadelních počinů z posledních let.

🏰 Podzimní představení (10., 28. 9. 2021) nové inscenace Verdiho *Nabucca* měla mimořádného hosta. Byl jím vynikající italský barytonista Damiano Salero, který roli babylonského krále ztvárnil již v turínském Teatro Regio. V hlavních rolích oper Verdiho, Pucciniho a Belliniho se představil v řadě předních operních domů (Teatro Real Madrid, Royal Opera House Muscat v Ománu, benátské Teatro La Fenice...). Jeho nejnovějším debutem je role Amonasra v produkci *Aidy* v Arena di Verona. Spolu s ním skvělé výkony předvedly maďarská sopranistka Csilla Boross jako Abigail a Václava Krejčí Housková v roli Feneny.

🏰 V Praze – Braníku bylo otevřeno nové moderní Taneční centrum (přebudovaný průmyslový objekt), které nabízí velký taneční sál, šatny, kostymérny, posilovnu.

🏰 16. 9. 2021 předal ministr zahraničí Jakub Kulhánek ocenění Gratias agit Jiřímu Kyliánovi a Ivanu Liškovi za šíření dobrého jména ČR v zahraničí v oblasti tanečního umění. Oba pánové propagují velkou měrou českou baletní a taneční školu (byli sólovými tanečníky) a choreografii, které se oba na vedoucích postech zahraničních baletních souborů věnují.

🏰 Tuzemské turné *Můj hudební domov* Michaely Fukačové (violoncello) a Davida Marečka (klavír): 14. 9. – Besední dům, Brno, 15. 9. – Petrof Gallery, Hradec Králové, 16. 9. – Sukova síň Rudolfiny, Praha, 17. 9. – Grandhotel Pupp, Karlovy Vary. Na programu díla A. Dvořáka, B. Smetany, L. Janáčka a C. Francka.

🏰 10. září – Společenský dům Casina v Mariánských Lázních: Inaugurační koncert nového šéfdirigenta Západočeského symfonického orchestru Radka Baboráka. Orchester v letošním roce slaví významné výročí – 200 let od založení.

🏰 Festival *Lípa Musica* přidal baletní premiéru v Liberci. Nabídl baletní kus *Stabat Mater*, který na hudební zpracování soudobého italského skladatele Marca Rosana nastudoval baletní soubor Dekkadencers v čele s úspěšným tanečníkem a choreografem Ondřejem Vinklákem. Původně plánované uvedení tohoto projektu 7. 10. v Městském divadle v Děčíně doplní navíc ještě liberecké provedení, které se ve spolupráci s Divadlem F. X. Šaldy uskuteční 10. 10. na liberecké scéně.

 Musica non grata (česko – německý kulturní projekt) uvádí víkendový minifestival „Zemlinsky 150“ 8. – 10. 10. 2021. Místo konání: Státní opera Praha, Národní muzeum – České muzeum hudby, Španělská synagoga. Na programu koncerty, výstavy, světové premiéra opery *Malva*.

 Z historie: Sezону 1921/22 zahájilo Národní divadlo v Brně ve druhé polovině srpna a začátkem září už za sebou mělo 2 operní a 1 činoherní premiéru. Největší událostí počátku sezony byla 16. září návštěva T. G. Masaryka. Prezident přišel s dcerou Alicí a v doprovodu předsedy vlády J. Černého a ministra E. Beneše s chotěmi, ministra V. Burgera, kancléře P. Šámala a dalších zástupců vlády. V Divadle na hradbách (Mahenovo) přednesl uvítací projev předseda Družstva F. Weyr a ředitel V. Štech. Smetanova *Prodaná nevěsta* v režii V. Marka a pod taktovkou dirigenta F. Neumanna udělala na Masaryka velký dojem. Běžný denní provoz divadla se potýkal s mnoha problémy – nedostatečné personální zajištění souborů, ekonomická nestabilita, nutnost produkovat velký počet premiér (činohra 40) na úkor skladby repertoáru a umělecké úrovně. Kromě tří srpnových premiér uvedlo NdB do konce října dalších 12 premiér – 8 činoherních, 2 operní a 2 zpěvoherní. Kromě toho pokračovalo v tradici symfonických koncertů operního orchestru.

 Chodíme denně po brněnských ulicích, ale často ani nevíme, po jakých osobnostech jsou pojmenovány. Pro zajímavost uvádíme několik osobností, které jim daly jména:

- Vladimír Groh (26. 1. 1895 – 30. 9. 1941): profesor starověkých dějin (170 studií o dějinách říše římské), aktivní sokol, vlastenec, odbojář. Popraven v Kounicových kolejích.
- Jaromír Tomeček (30. 9. 1906 – 15. 7. 1997): původně zemský úředník na Podkarpatské Rusi, poté spisovatel a novinář. Významně se věnoval rozhlasové tvorbě (Lovy beze zbraní, Sóló pro... lesy). V brněnské televizi provázel pořadem *Krajina mého srdce*.
- Václav Smetáček (30. 9. 1906 – 18. 2. 1986): dirigent a hudební skladatel, začínal jako hobojista České filharmonie, poté založil Pražské dechové kvinteto, 30 let působil jako šéfdirigent Symfonického orchestru hl. m. Prahy FOK.

 Ohlédnutí za Divadelním světem Brno 2021: 3000 diváků, 31 představení – 4 open-air koncerty, 6 premiér, 2 novoperspektivní debaty, 6 on-line zahraničních představení, 1 zahajovací taneční site-specific Noosféra na Piazzetě. První polovina festivalu pro 35% kapacity: 18 teploměrů, 1 testovací centrum, 86 876 „covid negativních SMS“ a neznámo kolik QR kódů. Druhá polovina festivalu pro 50% kapacity: 128 uvaděčů a stovky dojatých herců, kteří konečně hráli pro diváky.

Ze světa

 V obci El Papiol nedaleko Barcelony se v červenci rozezněly varhany, které postavil Němec Gerhard Grenzing pro pražskou svatovítskou katedrálu. V jeho dílně si na tento monumentální nástroj zahrál varhaník barcelonské katedrály Sagrada Família Juan de la Rubia. Varhany by už měly být brzy rozmontovány a odeslány do místa určení – katedrály sv. Víta v Praze.

 Jakub Hruša se od sezony 2021/22 stává hlavním hostujícím dirigentem orchestru Academia Nazionale di Santa Cecilia v Římě. Před římským publikem se v čele tohoto tělesa představil již v r. 2016 při provedení Smetanovy *Mé vlasti* a se dvěma dalšími úspěšnými koncerty v l. 2018 a 2019. Letos 1. 6. na nádvoří prezidentského paláce Quirinale v Římě oslavil s Academií Nazionale di Santa Cecilia v přímém přenosu na italské televizní stanici RAI 1 za přítomnosti prezidenta Sergia Mattarellly 75. výročí vzniku Italské republiky. Na programu byly skladby, které vzdávají hold Itálii: Mendelsson – *Finále Italiana* ze Symfonie č. 4, Berlioz – předehra *Římský karneval*, Britten – úryvky ze *Soirées musicalu*, Martinů - *Fresky Piera della Francesca*, Strauss – *Rose del Sud*, Čajkovskij – *Capriccio Italiano*. Hruša zůstává nadále šéfdirigentem Bamberských symfoniků (od r. 2016) a hlavním hostujícím dirigentem České filharmonie (od r. 2018).

📖 Klavírista Marek Kozák získal 3. cenu na 15. ročníku renomované Mezinárodní klavírní soutěže Gézy Andy v Curychu. Ve finálovém kole přednesl s orchestrem Tonhalle Orchester Zürich Beethovenův *Klavírní koncert č. 5*. Soutěž organizuje v intervalu tří let Nadace Gézy Andy. Od založení v r. 1979 respektuje stejné principy – zacílení na klasicko – romantický repertoár od Mozarta po Bartóka, následná tříletá podpora v koncertní činnosti všem třem laureátům, organizace akce v rodinném duchu včetně zapojení hostitelských rodin pro ubytování účastníků. Do 15. ročníku prestižního klání, věnovaného památce tohoto maďarsko – švýcarského klavíristy, se letos přihlásilo 88 pianistů. Osmadvacetiletý M. Kozák, absolvent ostravské Janáčkovy konzervatoře (obory klavír a varhany) a AMU (ve třídě prof. Ivana Klánského), byl semifinálistou Chopinovy soutěže ve Varšavě, v r. 2016 získal titul laureáta v soutěži Pražského jara a v r. 2018 vyhrál Evropskou klavírní soutěž v Brémách.

📖 Vídeňská státní opera se rozhodla uspořádat aukci 76 kostýmů z produkcí, které se již nevrátí na její repertoár. Cílem bylo získat prostředky na projekt pro mladé umělce. Prodej se uskutečnil v aukčním domě Dorotheum v červnu 2021 a zahrnul kostýmy z inscenací jako *Lucia di Lammermoor*, *Roberto Devereux*, *Rigoletto*, *Elektra*, *Madama Butterfly*, *Carmen*... Ceny kostýmů, které byly navrženy a vyrobené ručně v divadelních dílnách, byly odhadnuty v rozmezí od 250 do 6000 euro. Některé z nich jsou opravdu ikonické – nosily je takové hvězdy jako Leontyne Price, Plácido Domingo, Anna Netrebko, Diana Damrau, Renata Scotto, Roberto Alagna, Sena Jurinac, Elina Garanča, Agnes Baltsa, Giuseppe Taddei, José Carreras, Neil Shicoff, Piotr Beczala a další. Ale tím nejslavnějším byl kostým Edity Gruberové v roli Elizabetty v opeře Roberto Devereux. Vyvolávací cena tohoto kostýmu začala na 1500 euro, prodán byl za 9000 euro.

📖 Novou generální ředitelkou Houston Grand Opera byla jmenována americká sopranistka a umělecká manažerka Khorī Dastoor. Funkce se ujme 1. 1. 2022. V současné době je generální ředitelkou Opery San José, předtím zde od r. 2007 působila 14 let jako uznávaná pěvkyně a poradkyně generální ředitelky Irene Dalis. Po jejím odchodu byla jmenována programovou ředitelkou a věnovala se vyhledávání a angažování umělců. K. Dastoor bude první ženou v čele HGO. Ta byla založena v r. 1955. Americký dirigent Patrick Summers bude nadále vykonávat obě funkce – hudebního a uměleckého ředitele.

📖 Teatro San Carlo v Neapoli oznámilo v červnu jmenování příštího hudebního ředitele. Stane se jím od 1. 1. 2023 izraelský dirigent Dan Ettinger, který bude dále souběžně pokračovat jako hudební ředitel Izraelského symfonického orchestru Richon Le Lion a Izraelské opery v Tel Avivu i Stuttgartských filharmoniků. Ettinger hostoval v mnoha významných operních domech (Vídeň, MET, Covent Garden, Paříž...).

📖 Opera Royal De Wallonie – Liege oznámila jméno příštího generálního a uměleckého ředitele, a to do října 2021. Z šesti zájemců byl vybrán Stefano Pace. Belgická operní společnost hledá nového ředitele od doby, kdy neočekávaně zemřel Stefano Mazzonis di Palafera, který měl kontrakt do srpna 2022. Římský rodák S. Pace vystudoval architekturu, pracoval jako scénograf, od r. 1994 působil na několika manažerských pozicích jak v technické oblasti, tak také v umělecké produkci nebo managementu mj. např. v Opéra National de Paris, v divadlech ve Valencii, Catanii a Covent Garden v Londýně. Spolupracoval s mnoha umělci, v květnu 2015 se stal superintendantem Teatro Lirico Giuseppe Verdi v Trieste.

📖 Novým hudebním ředitelem Opéra De Nice bude italský dirigent Daniele Callegari. Vystřídá maďarského dirigenta Györgyho Látha, který operu vedl tři roky. Callegari byl šéfdirigentem Wexford Festivalu a Vlámského královského filharmonického orchestru. Hostuje v prestižních operních domech (MET, La Scala, Paříž, Monte Carlo, Barcelona a další).

📖 Německá kancléřka Angela Merkel je pravidelným návštěvníkem Bayreuthských slavností. Také letos se přijela podívat se svým manželem Joachimem Sauerem na zahajovací festivalové předsta-

vení (25. 7. – Wagnerův *Bludný Holanďan*). Poprvé v 145leté historii zahajovala operní festival v Bayreuthu dirigentka. Byla to Oksana Lyniv z Ukrajiny. Publikum jí nadšeně tleskalo. Kancelérka tuto historickou událost okomentovala: „Konečně!“ a dirigentce poslala květiny. Katharina Wagner, pravnučka Richarda Wagnera a ředitelka festivalu prohlásila, že Lyniv, někdejší asistentka Kirila Petrenka v Bavorské státní opěře v Mnichově, představuje novou, dostatečně odvážnou dirigentskou generaci.

📖 MET vydala prohlášení, že dětem mladším 12 let nebude umožněno navštívit představení. Nejen diváci, ale i všichni zaměstnanci, umělci, členové orchestru, sboru, se budou muset prokázat dokladem o úplném očkování. Plánuje hrát bez omezení počtu diváků a ti nebudou muset mít respirátory. Vzduchové systémy jsou upravovány tak, aby odpovídaly bezpečnostním normám. Baterie na toaletách byly vyměněny za bezdotykové. Všem divákům budou rozesílány informační e-maily s podrobnostmi o představení. MET zahájila novou sezonu 11. 9. s Verdiho *Requiem* na památku obětí teroristických útoků v r. 2001.

📖 San Francisco Opera je ještě striktnější než MET. I ona bude požadovat doklad o očkování u všech diváků nad 12 let, ale návštěvníci budou muset mít respirátory. Ti, kteří nedodrží bezpečnostní opatření, budou z operní budovy vykázáni. Také všichni umělci a zaměstnanci budou muset předložit doklad o očkování a nosit respirátory.

📖 Poničená střecha Opery Stuttgart jako symbol změny klimatu? Návrh ponechat ji v tomto stavu pochází od ministra financí Bádenska – Würtensberska Danyala Bayaza, který zastupuje Stranu zelených. Ničivé bouře zasáhly v červnu také Stuttgart, strhly část měděné střechy a svrhly sochy. Voda natekla až k jevišti. V době bouřky bylo v budově 250 návštěvníků, nikdo nebyl zraněn.

Nabídky, informace

► Dance Brno 2021 je taneční festival zaměřený na prezentaci a tvorbu profesionálních baletních souborů českých divadelních domů. Jedinečný projekt představí formou přehlídky na jednom místě během jednoho týdne uměleckou a interpretační úroveň české profesionální baletní scény. Dramaturgie se zaměřuje především na původní tvorbu, repertoárové progresivní tituly a choreografie významných choreografů s mimořádnou úrovní sólové či ansámblové interpretace. V rámci festivalu můžeme vidět:

- 18. 10. 2021 v 19 hod. – Mahenovo divadlo: *Vyhoďme ho z kola ven* (Balet Divadla J. K. Tyla v Plzni)
- 19. 10. 2021 v 19 hod. – Janáčkovovo divadlo: *Forsythe/Clug/McGregor* (ND Praha)
- 20. 10. 2021 v 19 hod. – Mahenovo divadlo: *Rádio svobodná Bystrouška* (Jihočeské divadlo České Budějovice)
- 21. 10. 2021 v 19 hod. – Janáčkovovo divadlo: *Rossiniho karty, Následky* (Balet Nd Moravskoslezského Ostrava)
- 22. 10. 2021 v 19 hod. – Mahenovo divadlo: *Giselle* (Balet Moravského divadla Olomouc)
- 23. 10. 2021 v 19 hod. – Janáčkovovo divadlo: *Dáma s kaméliemi* (Balet ND Brno)

► Oblíbené české opery v Janáčkově divadle v říjnu:

12. října – moderně pojatá *Rusalka* v režii divadelního a filmového režiséra V. Morávka, která je na scéně už téměř 10 let. Rusalka zdomácněla snad ve všech světových operních domech a dočkala se i filmového zpracování.

31. října – *Čert a Káča* – režíroval Jiří Heřman. Tato opera svým milým humorem zaujme malé i starší diváky.

► Film „Naživo“, filmová produkce zabývající se unikátním zaznamenáváním divadelních inscenací, natočil Čechovova *Racka* (režie Štěpán Pácl). Unikátní záznam lze zhlédnout na webových stránkách produkce. Záznam režíroval Viktor Tauš.

► *Polnočná omša* Divadla J. G. Tajovského v Redutě. Hru se silným poselstvím napsal významný slovenský dramatik Peter Karvaš. Drama je situováno do památného roku 1944 a zkoumá postoje a vztahy obyčejných lidí k dramatickým událostem končící druhé světové války. Silné drama nastudoval pro Divadlo J. G. Tajovského režisér Peter Palik a v divadle Reduta jej budete mít možnost vidět 26. října 2021 v 19 hod.

► Alena Miková: *Mám velké štěstí*. Titul knihy vypovídá o životní filozofii Olgy Borisové – Pračkové, primabaleríny baletu ND moravskoslezského v Ostravě, v němž působí od poloviny 90. let. Je jí vlastní vnitřní vyrovnanost a schopnost radovat se a navzdory všemu vidět a vnímat svět pozitivně. Kniha v grafické úpravě Dalibora Andrýska je krásnou a čtivou publikací, která potěší nejen milovníky tanečního umění.

► Nové operní nahrávky na DVD: R. Leoncavallo: *Komedianti*, P. Mascagni: *Sedlák kavalír*, G. Verdi: *Simon Boccanegra*, J. Massenet: *Thaïs*, R. Strauss: *Elektra*, P. Hindemith: *Malíř Mathis*, E. W. Korngold: *Mrtvé město*, Ch. W. Gluck: *Orfeus a Eurydika*, G. Donizetti: *Divadelní dohody a neshody*, J. Offenbach: *Modrovous*.

Informace z NdB – důležité:

✂ Národní divadlo Brno informuje, že v souladu s rozhodnutím vlády o rozvolnění opatření v kultuře je od 1. 9. 2021 nutné při účasti na divadelním představení použít ochranný prostředek dýchacích cest a dodržet níže uvedená mimořádná opatření. Při příchodu musí všichni diváci prokázat splnění jedné z následujících podmínek vstupu:

- doložit negativní RT-PCR test starý nejvýše 7 dní;
- doložit negativní RAT antigenní test starý nejvýše 72 hodin,
- absolvovat samotest na místě a prokázat se negativním výsledkem,
- prokázat potvrzením poskytovatele zdravotních služeb podstoupení RAT antigenního testu za dozoru zdravotnického pracovníka prostřednictvím on-line služby s negativním výsledkem nejvýše 24 hodin před konáním akce,
- doložit prodělání laboratorně potvrzeného onemocnění covidem-19 v době ne delší než 180 dnů přede dnem konání akce,
- aplikaci očkování proti covid-19, přičemž od poslední dávky vakcíny (druhé u dvoudávkových vakcín, první u jednodávkových vakcín), musí uplynout nejméně 14 dní,
- u dětí do 6 let není testování požadováno, mladší 18 let mohou mít potvrzení o bezinfekčnosti od své školy či od zákonného zástuce.

V budovách divadla není možné provádět testy.

• Všichni přítomní musí mít po celou dobu nasazený respirátor bez výdechového ventilu min. třídy FFP2 (KN95/N95). Respirátory lze zakoupit i v pokladnách divadla.

✂ Vstupenky lze zakoupit on-line přes webové stránky divadla, osobně v Zákaznickém centru nebo ve večerních pokladnách v jednotlivých divadelních budovách, které budou otevřeny vždy 60 minut před začátkem představení. Z důvodu případného trasování je nutné provést nákup adresně, tedy s vyplněním kontaktních údajů. Pokud by vám vyšel pozitivní test a měli jste již zakoupené vstupenky, NdB je vymění na jiný termín, nebo vám vrátí vstupné.

✂ Na www.ndbufet.cz si můžete předem on-line objednat občerstvení na představení konající se v budovách Mahenova a Janáčkova divadla. Neváhejte využít!

✂ Národní divadlo Brno hledá nové kolegyně a kolegy – uvaděčky a uvaděče do týmu hledištního personálu! Nabízí pravidelný přivýdělek formou brigády na DPC/DPP, plánování směn dopředu, příjemné pracovní prostředí i dynamický kolektiv. Vhodné pro studenty, maminky na MD i seniorky a seniory. V případě vážného zájmu se kontaktujte na e-mail: inspektormd@ndbrno.cz.

Vážení přátelé,

nikdo si už snad nestěžuje na absenci kulturních akcí – že jsou něčím mírně omezovány, to Vás snad od návštěvy divadel, která nabízejí krásná představení, neodradí. Krásné „babí léto“ Vám přeji a na setkání s Vámi se těší členové výboru SPNdB.

Jana Veselá

Použité zdroje:

Malá encyklopedie české opery
 Malá encyklopedie hudby
 Osobnosti světové hudby
 Oxfordský slovník opery
 Postavy brněnského jeviště

Hudební rozhledy 8, 9
 Webové stránky NdB
 Denní tisk a internet
 DIVA – magazín NdB září, říjen
 SEVERNÍK, METROPOLITAN

Uzávěrka Zpravodaje dne: 23. září 2021

Neprodejně. Zpravodaj vydává Spolek přátel NdB, Jugoslávská 652/98, 613 00 Brno, IČ 48510777 pro vnitřní potřebu.

